

Za pižmoni a ledními medvědy (Expedice svatební cesta)

**Norsko a Svalbard
2013**

Za pižmoni a ledními medvědy (Expedice svatební cesta)

aneb

Norsko a Svalbard 2013

28. 6. 2013 – Pátek

Konečně je to tady a my vyrážíme na dovču. Po loňských hících se chceme letos ochladit, takže vyrážíme na sever do Norska. Já už mám dovču dnes, Evča se ještě lopotí v práci, ale s úderem třinácté je doma, dobalíme věci doufaje, že máme vše, a vyrážíme autem do Heřmanova Městce, kde vše přendáváme do Touarega. V kufru je lednička a naše věci, kam dáme Pavla s Věrkou a jejich věci, netušíme. I oni vypadají vyděšeně, když snáší své věci a vidí plný kufr. Nakonec se dobrá věc vydařila a vše se vešlo včetně ledničky, i když jeden batoh a batůžek jsou na zadní sedačce. Je asi 19:30 a my vyrážíme k německé hranici. Hlad je ale silnější, tak se rozhodujeme ještě pro teplou večeři v Pardubicích. Restaurace U Jindřicha byla špatná volba – jídlo je nijaké a dlouho na něj čekáme nejen proto, že servírka to první rozsypala na zem. Teď už je asi 21:00 a my konečně jedeme – D11, Praha, D8 a už za tmy sjíždíme do Petrovic a na louku za obcí, kterou jsme si dopředu našli na Google Earth. Stavíme stany a kolem půlnoci uleháme.

29. 6. 2013 – Sobota

Budíček je na 7:03, ale vylézáme později, až když nás budí projíždějící traktor. Rychle balíme a odjíždíme po D8 do říše, kde si později na odpočívadle dáváme snídani a vaříme čaj. Cesta Německem je nudná, ale celkem ubíhá, chvíli leje jako z konve, ale pak svítí sluníčko. Někdy odpoledne stavíme na oběd, jsme ve spěchu, bo poprchává a už mrskáme dál. V Dánsku na benzince Pavel neúspěšně kupuje pivo v akci, bo jsme nějak zapomněli naplnit ledničku v Čechách, ale oni ho už nemají. Později začíná pršet, ale když Pavla s Věrkou vysazujeme v kempu ve Frederikshavnu, už neprší. Jelikož to máme do Hirsthals ještě hodinu jízdy a za tři dny se uvidíme, je loučení krátké. My máme najitý krásný flek u pláže, ale když tam dojedeme, nacházíme ceduli se zákazem stanování. No nic, aspoň se projdeme dunami k moři, ale fouká tak, že se rychle stahujeme do auta a vracíme se asi 2 km, kde je příjemný plácek vhodný na stanování. Budiž nám útěchou, že cestou k dunám nám přes cestu přeběhla krásná liška. Večeři vynecháváme a kolem půlnoci uleháme do stanu vedle auta... Evča okupuje můj spacák, aby jí nebyla zima. (*David*)

30. 6. 2013 – Neděle

Vstáváme v 7:00, snídáme müsli, balíme stan a jedeme se ještě jednou podívat k moři, kde si koupeme nožičky v Severním moři. V Hirsthals na benzíně kupujeme benzin, chleba a pokračujeme na odbavení do přístavu (jedeme se společností Fjordline). Přes všechny změny (trasa, hodina, loď) způsobené tím, že nebyla včas zprovozněna nová loď, jsme se nalodili bez problémů na katamarán HSC Fjord Cat (spuštěn 1998, max. rychlost 89 km/h). Parkování v lodi bylo opravdu zajímavé, taková Cesta trolů s tím, že nebe bylo proklatě nízko. Po včerejší bouřce moře docela houpalo, a tak mělo hodně lidí mořskou nemoc. Kvůli tomu, že nám Fjordline změnil trasu, jsme dostali poukaz na 70 NOK, a tak jsme si koupili bagety, které jsme však raději snědli až na pevnině. Když člověk zavřel oči, tak to houpání krásně uspávalo, když však chtěl člověk někam přejít, tak to bylo o žaludek. V duty-free shopu kupujeme důležitou součást stravy – pivo. V Kristiansandu jsme se koukli do katedrály s dřevěnými vyřezávanými sloupy, prošli se k pevnosti Christiansholm a po nábřeží okolo krásných letních bytů. Bylo zde zrovna nějaké

symposium stavění soch z písku. Do cíle dnešního dne, městečka Dalen, jsme se vydali po silnici č. 9. Tuto cestu lze jen doporučit – dechberoucí scenérie jezer, hor, řek, vodopádů, nádherná odpočívadla... Nepřečetli jsme si však, že v městečku Hækni máme zaplatit mýto, a tak nám časem přijde faktura na uhrazení dodatečně. Každopádně lepší je se před vjezdem do Norska zaregistrovat dopředu na AutoPASS (www.autopass.no). Za Valle jsme odbočili na silnici číslo 45 a v probleskujícím slunci uchváceně pozorovali místní nádhernou přírodu – rašeliniště, divoké říčky, a hodně záviděli některým Norům jejich chatičky s výhledem na masiv Hardangervidda. Do Dalenu musíme sjet serpentinami. V jedné zastavujeme a vybíráme dnešní tábořiště – kousek za hotelem u jezera, v podstatě v centru městečka. V místě nacházíme staré volejbalové hřiště – tady se bude pěkně spát. Vaříme kuskus se zeleninou z konzervy a jdeme se projít na naučnou stezku o stromech (samozřejmě zde nalézáme i dvě geokrabičky ☺).

1. 7. 2013 – Pondělí

Ráno nás budí sluníčko. V 8:00 odjíždíme směr Rjukan, kdy při sjezdu serpentinami před obcí „obdivujeme“ obří vodní elektrárnu Vemork. Zde kupujeme v suproši okurku, děsíme se ceny piva a v horní části obchodu, kde se dá koupit snad úplně vše, kupujeme konečně deník. V infocentru bereme pár vhodných letáků a vyrážíme směr Gausta (Gaustatoppen, 1 883 m n. m.). Nedaleko Rjukanu (Vemork) byla poprvé připravena těžká voda (s deuteriem), kterou jako suvenýr prodávali v íčku. Necháváme auto na parkovišti u silnice Fv 651 a konečně vyrážíme pěšky do kopce. Vrchol je bohužel v mracích, ale my si užíváme nesezení a nacházíme v okolních šutrech zbytky pradávných pláží. Nahoře samozřejmě opět objevujeme jistou krabičku. Až na samý vrchol však nedojdeme, jelikož čas běží, počasí se kazí a zbývá nám ještě cca 400 m po kamenitém otevřeném hřebeni, který se mi ani trochu nelíbí. V útulné chatě si dáváme výbornou vafli s marmeládou a obdivujeme zimní fotky chaty naprosto celé zasypané sněhem jen s vykopanými otvory dveří a oken. Scházíme dolů a začíná poprchávat a pak regulérně pršet. V ponču bez krosny se jde blbě a nahoru jdoucí Norové jen ve svetru (asi z ovčí vlny) mne nepřestávají udivovat. Mají to vnímání deště prostě dost jinde. Do auta docházíme dost mokří, ale máme před sebou cca 3 hodiny cesty, a tak během ní vše uschne. Cestou se stavujeme u stavkirke (dřevěný sloupový kostel) v Heddal, který je největším v Norsku a byl postaven na počátku 13. století. Půl hodiny před letištěm Gardermoen začínáme hledat plac pro postavení stanu, což se nám nakonec daří ve vzdálenosti asi 15 minut od letiště v lesíku u silnice, kde se pasou ovce. Na muchni a komáry jsme vyvráli kloboukem s moskytkou.

2. 7. 2013 – Úterý

Vstáváme v 6:00. Hodinu před budíčkem začíná pršet, ale naštěstí do hodiny přestane. Stan však stejně balíme mokrý. Přes překvapivě plné (ač velké) parkoviště u letiště, místo pro auto nacházíme. Parkujeme, přebalujeme a snídáme jak největší místní socky. Do letištní haly nás odváží bus. (Evoča)

Zdejší letiště bych ohodnotil jako hodně nepřehledné, ale daří se nám odbavit i projít skenerem, ač musíme sundat pohory. Čas před odletem trávíme koupí vody, sledováním spolucestujících (třeba sandále a tílko jsou zajímavé) či psáním deníku. Během letu dostáváme čaj či kafe, jídlo si kupujeme (warm wrap) a máme přistání v Tromsø. Malé letišťátko, kde musíme opustit letadlo (Boeing 737-883 Frigg Viking) a projít pasovkou, protože opouštíme Schengenský prostor. Ve 14:00 přistáváme v Longyearbyenu, Pavel s Věrkou jsou v centru a my jdeme do kempu postavit stan. Kemp je hned pod letištěm u břehu Adventfjordu, stojí tu pár stanů a několik stálých jakoby tee-pee. Nacházíme stan Pavla a Věrky a za útoku rybáků dlouhoocasých (arctic tern) stavíme vedle jejich stanu náš, dáváme rychlý oběd na lavičce sledujíc ptačí hnízdiště a rychle vyrážíme do centra města. Jdeme po silnici, je zamračeno, vrcholky jsou v mracích, ale to nás nezajímá, konečně jsme na severu –

fouká a je okolo 10 °C. Do centra to je asi 3,5 km a silnice je lemována dřevěnými stožáry coby zbytky po lanovce na dopravu uhlí. S děcký se setkáváme v infocentru, které obsahuje i placené muzeum. Tam už nejdeme, protože máme pouze půl hodiny na vstřebání všech knih, map, pohlednic a suvenýrů. Nakonec kupujeme jen jednu knihu o Svalbardu, protože mapu nemají, ale to nevadí, protože ji nacházíme později ve sportu. Jsme dnešní poslední návštěvníci, protože zavírají již v 17:00. Naše další kroky vedou do COOPu pro sýr a chleba, kde se zároveň schováváme i před krátkým deštěm. Poté lovím svoji nejsevernější kešku, děcka jdou večeret a my pokračujeme na druhý konec města do čtvrti Nybyen doufaje v protržení mraků. To se děje jenom částečně, ale i tak procházka stojí za to. Zdejší domy stojí většinou na dřevěných kůlech, aby pod nimi mohla téci voda v případě rozvodněné řeky (navíc permafrost nedovoluje kopání pod úroveň země). Město je rozkopané a pořád někde vylézají kabely či potrubí, které též nelze do permafrostu zakopat. Jeden most je stržen a nikomu to vlastně nevadí, všude stojí zaparkované sněžné skútry většinou přírodě napospas, nepříkryté. Při návratu do kempu míváme hřbitov, kam bylo pohřbívání ukončeno 1933, a navštívíme kostel z roku 1958, kde je třeba si sundat boty a vzít si přezůvky stejně, jak tomu bylo v íčku. Po schodech vejde do patra, kde nás vítá borec, že už skončili, ale jestli chceme kafe. Je po mši a kostel začíná „kavárnou“ se sedačkami přecházející v kostelní loď zakončenou oltářem. Nová zkušenost se vzhledem a využitím svatostánku. Teď už ale vyrazíme přímo do kempu, míváme skladiště uhlí, kde se sbíhají tři lanovky na uhlí, a po cestě nad silnicí za začínajícího deště pokračujeme. Deštěk sílí, tak při první možnosti sbíháme na silnici a hned chytáme stopa na poslední 2 km do kempu. Ve společenské místnosti vaříme brkaši bez sýru a salámu, bo jsme je zapomněli v autě v ledničce. Věrc se daří fotit polární lišku, pak píšeme deník a o půlnoci jdeme za plného světla spát. (David)

3. 7. 2013 – Středa

Vstáváme překvapivě ne do 14 mm srážek podle předpovědi, ale do celkem slunečného rána. V 8:18 dojde Davidovi SMS, že máme být u silnice ne v 8:30 ale v 8:20. Sice s malým doběhem, ale bus nakonec stíháme. Vítá nás průvodce Vadim. Jak se později dozvídáme, je původem Rus z Uralu z města Ufa. Na loď se jménem M/S Polar Girl se nás naloďuje asi 50. Z Longyearbyenu vyrazíme Adventfjordem do Isfjordu. Sice silně fouká, ale svítí slunko a výhledy na okolní špičaté hory (nunataky) jsou nepopsatelné. U mysu Diabas (Diabasodden) loď vypíná motor a máme chvíli na pozorování a focení zde hnízdících ptáků – mezi nimi vidíme i alkouny malé, papuchalky bělobradé, alkouny tlustozobé, alkouny obecné, buňňáky lední či racky tříprsté. Další zastávka je u ledovce Nordenskiöldbreen. Poté, co se všichni dostatečně nakochají, vyrazí loď směr opuštěné hornické městečko Pyramiden (poslední vozík s uhlím byl vyfárán 31. 3. 1998). Je servírován výborný oběd – těstoviny s lososem a smetanou s home-made slanými buchtami. Jídlo bylo opravdu vynikající, pivo polární (a alkoholické!) Mack Arctic Beer a výhledy famózní – sluncem zalitý ledovec, který obklopovaly hory se zasněženými vrcholy, a z nějž vystupovaly nunataky. V zakonzervovaných zbytcích městečka Pyramiden nás vítá guide Saša (Aleksandr Romanovskiy) a jeho učeň Jaša. Vysvětlují nám, že se jednalo o komunistický experiment – doly koupili před 2. sv. válkou Rusové od Švédů a začali tam stavět nejseverněji položené město, kde samozřejmě nezapomněli vztyčit nejsevernější bustu soudruha Lenina na světě. Život zde byl dotován ze SSSR, a proto bylo v devadesátých letech město a doly z finančních důvodů zrušeno. Ženy bydlely zvlášť (dům byl nazýván Paříž) a muži též (dům byl nazýván Londýn). Rodiny bydlely v domě s názvem „Crazy house“. Kuchyně v bytech nebyly, jelikož se všichni pečlivě vybraní věrní straníci měli stravovat stejně ve společné kantýně, která byla otevřena 24 hodin denně. Ve městě byla i kontrarozvědka, která monitorovala atmosféru ve městě a nálady lidí. Pro lidi zde žijící byl postaven kulturní dům, fotbalové hřiště, nemocnice a dokonce i farma s domácími zvířaty. Experiment byl úspěšný – zvířata prosperovala až tak, že odtud exportovali vejce a mléko

do Longyearbyenu. Na „náměstí“ nechali dovézt úrodnou půdu z Ukrajiny, na které bylo možné vypěstovat trávu, která pak byla používána jako krmivo pro tato zvířata. Do školy chodily děti až do prvního stupně, pak byly odeslány k prarodičům do Ruska. Jediné, co dnes ve městě funguje, je hotel, kde se dá ubytovat a bydlí tam i průvodci. V lodi jsme se svalili na pohodlné sofa u baru, dali další arctic beer a na chvílku vytuhli. Poslední zastávka byla v zátocě Skansbukta, kde jsme viděli popásajícího se soba špicberského (*Rangifer tarandus platyrhynchus*), který je menší než los polární na pevninském Norsku, pod prý nejfotografovanější horou Svalbardu. Cestou zpět jsme naslouchali poutavým historkám průvodce Vadima – dozvěděli jsme se, i jak se dostal na Severní pól. Zpět do kempu nás opět dovezl bus, dali jsme si večeri (rýže se sojovým masem a sušenou zeleninou). Po pěti dnech jsme si dali sprchu – šestiminutovou, ale zdála se aspoň půlhodinová. Sedli jsme si do společenské místnosti, odchytili průvodce Tobiase i Andrease, abychom se s nimi dohodnuli na zítřejším výletu, a jelikož se světlo nechtělo schovat, donutili jsme se kolem 23:00 jít spát. (Evča)

4. 7. 2013 - Čtvrtek

Už klasicky vstáváme v 7:01, vypadá to dobře, neprší. Tož nějak balíme věci na výlet a jdeme do budovy na snídani, kde už je Pavel s Věrkou a hlásí, že neteče voda. Je zde i Tobias, náš průvodce, který snídá obrovskou porci slaniny s vejci. Voda mu asi taky chybí, takže v 8:30 vyrážíme na letiště, kde doplníme vodu, a už tu je Andreas Umbreit, aby nás autem popovezl do čtvrti Nybyen, abychom se nezdržovali cestou do města a za něj, což je po asfaltu asi 5 km. Po překonání řeky brozením či za pomoci europalety, vyrážíme levým údolím od Sarkofagen morénou nahoru. Nejprve se dostáváme nad jeden starý důl, pak zatáčíme a ztrácíme výhled na Longyearbyen, zato však vidíme ledovec Larsbreen i vrchol Trollsteinen. Po suťovisku morény v kombinaci s mrazovým zvětráváním přichází na řadu samotný ledovec. Poněkud to klouže, je to zkrátka pořádná masa ledu, kterou můžeme obdivovat v celé kráse. Povrch ledu je transparentní, bílý až modrý, místy pokryt kamínky či zeminou a všude teče voda tvořící v jeho povrchu rýžky či vroubkování. Opět se nám otvírá pohled do údolí až k Longyearbyenu a přes Ifsjorden na protější břeh, před námi je Trollsteinen a na druhé straně ledovce je vrchol Lars Hiertafjellet, který nás velmi upoutal. Na konci ledovce je umístěna bedna s lanem a vstup do ledové jeskyně, který obcházíme, bo to značí prasklinu a nebylo by nic příjemného v ní skončit. Teď cesta vede přes jemně našťípané kamínky mrazového zvětrávání a přes firnové pole dál nahoru. Pomalu se nám otvírají krásné výhledy i do vedlejšího údolí Endalen s ledovci a na rovné vrcholky zdejších hor, pak už jsou zase mraky. Předvrchol nám dává svojí příkrostiti trochu zabrat, ale samotný výstup k vrcholové skalce včetně vylezení na ni je již legrace. Nahoře (849 m n. m.) se kocháme výhledy na okolní ledovce, Tobi nám ukazuje cestu údolím do Barentsburgu a děláme vrcholové foto, rychle, než dorazí druhá skupinka na vedlejší skalku. Pod skalkou obědváme a měníme program – nepůjdeme hned dolů na fosilie, ale vezmeme to přes vedlejší vrchol Lars Hiertafjellet. Začátek cesty vede po hřebínku s kameny mrazového zvětrávání, pak po firnovém hřebínku, než se dostaneme na podmáčenou půdu, která bývala permafrostem a nyní tvoří buňky tvaru plástve uprostřed vyvýšené. Z vrcholu Lars Hiertafjellet (877 m n. m.) máme výhled na okolní ledovce, Trollsteinen, jehož vrcholová skalka připomíná sfingu, a Sarkofagen svrchu. Dlouho se nezdržujeme, mraky začínají klesat, pomalu sestupujeme po kozím hřebínku, na malé skalce se fotíme a pak už jsme na firnu. Chvíli po něm jdeme, ale pak ho Tobi sjíždí. Věrka ho následuje, pak Pavel sjezd zakončuje šipkou do bláta, už rychle jede Evča a já ho pak pomalu scházím po nohách až na závěrečnou ledovou pasáž, kdy končím skoro jako Pavel. O kousek dál je další firn, který překonáváme, a dole u ledovce Longyearbreen již začíná lov na fosilie. Za chvíli už to vypadá, že fosilie jsou na každém druhém kameni, a my vybíráme jen ty nejhezčí a rozumné velikosti, bo metrákové kameny neodneseme. Tobi spatřil jakýsi stín, vyndává z pouzdra kulovnici a uvolňuje

ucpanou hlavě, kdyby jí bylo potřeba. Pomalu scházíme podél ledovce dolů, občas mjíme nějakou prohlubeň, kde se ztrácí potůček, který jinak teče po povrchu ledovce. Ochutnáváme zdejší šřovík a Tobias nám ukazuje vrbu vysokou asi 3 cm. Nakonec nás čeká překonávání dvou řiček, kdy nám Tobi pomáhá nejhorší úsek překonat po prkně, které přidrřuje gumákou. Když přicházíme k silnici, zastavuje akorát Andreas s autem, aby nás odvezl zpět do kempu, a Tobi vyndává nepouřité náboje. Za výlet platíme 100 NOK/hod./os., takže nás to na osobu vyjde na 850 NOK. V autě nám Andreas povídá historku o novináři z Grónska, který měl problém navázat kontakt s domorodci, a jednou se dal do řeči s mužem: „Co tu děláte celý rok, vždyť to tu musí být hrozně nudné?!?“ „Není, chytáme ryby a souloříme.“ „A v zimě, když je zde tma?“ „To nerybaříme...“ Téř se dovídáme, že v Longyearbyenu je kvóta na spotřebu alkoholu na obyvatele. Ta však platí pouze na pivo a tvrdý alkohol, vína se netýká, protože ho tenkrát dělníci z dolů nepili. Můj plán po příchodu do kempu je jasný, chci se stát členem klubu arktického nudistického plavání (Arctic naked bathing club). Podmínky jsou supr - vzduch 7 °C, voda 6 °C a bezvětrí, takže shazuji vršky, dávám si kolem pasu ručník a se svědkyní Michelle van Dijk (personál kempu) a zbytkem naší výpravy vyrážíme k fjordu Adventfjorden. Není nač čekat, odhazuji ručník a vbíhám do fjordu, kam je potřeba ponořit celého člověka včetně hlavy. Prý jsem byl moc rychlý, takže pro fanoušky ještě jednou a nyní již do budovy, kde dostávám řetonek na 6 minut teplé sprchy (jinak stojí 10 NOK), certifikát dostávám později. Po večeri (těstoviny či cous-cous dle páru) mě následuje Věrka, které již trochu pofukuje. Zbytek dne trávíme sledováním holandských teenagerů balících sobí parohy, focením polární lišky vybírající vejce z hnízd rybákům, kteří na ni nelétávají, pitím čaje, povídáním a psaním deníku. Spát jdeme ve 23:00 za plného světla a jemného mření.

5. 7. 2013 - Pátek

Evča kolem 3:00 vyráží na záchod. Venku je světlo a slyším hlasy, takže si myslím, že se blíží sedmá hodina a budeme vstávat. Není to tak, pouze přišli noví lidé od letadla, které přistálo. Když nadejde doba vstávání, prší, takže do batohu dáváme ponča, v jídelně jsme první a sami. Po snídani vyrážíme za mrholení do města, ale máme štěstí a polovinu cesty se vezeme stopem. Město je plné lidí, protože v přístavu kotví obří cruiser Crowne Princess (3 080 pasařerů + 1 200 lidí posádky). V íčku dostáváme návleky, kupujeme pohledy a známky, pohledy hned píšeme a z pošty odesíláme. Stavujeme se i v COOP Svalbardbutikken, kde je speciální oddělení Vinmonopolet - Nordpolet, kde je prodej alkoholu. Cizincům je prodáván pouze s palubní letenkou (ti, co přijedou lodí, mají smůlu) a našťestí akceptují i naši mobilní verzi, ač tam nemohou dát razítko. Toho využíváme a kupujeme 12 piv Arctic (7 NOK/ks oproti ±20 NOK/ks na pevnině) a Aquavit - zdejší pálenka z brambor, kde je macerován kmín (takže to vlastně je kmínka) a bylinky a následně zraje v sudech. Ta naše zřála 4 měsíce na lodi M/V Texas v dubech po sherry a dvakrát překročila rovník, aby se lépe promíchávala (75 NOK za 0,5 litru). Teď už ale vyrážíme rychle do kempu, deštík sílí a opět máme štěstí na stop. V kempu je Pavel s Věrkou, kteří ráno ještě spali, a všichni jdeme podpořit Evču v její cestě do fjordu, aby se i ona začlenila do klubu. Jako svědkyni má Sarah Gerats, která letos kemp vede a loni byla v sezóně ve fjordu každý den, letos již vynechává. Pavel je prý dospělý a takovéto blbosti nedělá... ;o) My jsme mezi prvními 50 letošními členy a mezi prvními pěti Čechy. Zatímco si Evča užívá teplé sprchy, já balím batohy, které pak v jídelně trochu přerovnááme a navíc přidáváme mokřý stan, který za neustálého deštíku balím. Prý zde není běžné, aby tu tolik přšelo jako během našeho pobytu... (Pozn.: Později se z FB dovídáme, že letošní sezonu 1. 6. - 31. 8. 2013 napřšelo 123 mm srážek oproti 49,8 mm v roce 2012 či 24,9 mm v roce 2011.) Evča napsala zápis do knihy hostů a už vyrážíme na letiště, kde jsou tři přepážky na odbavení a jeden scanner. Kupujeme bonbóny z ostruřiníku moruřka, kdy vybíráme mezi ním a řichou černou. U nás se jedná o kriticky ohrožené rostliny, zde v subarktických krajinách jsou běžně rozřřeny. Během letu do Tromsø máme pár výhledů na ledovce pod námi, jinak je vše v mracích.

V Tromsø musíme opět z letadla, jdeme v dešti venkem, procházíme pasovkou, vyzvedáváme batohy, odbavujeme se, procházíme scannerem a můžeme k bráně a zpět na naše místa v letadle. Návrat do Schengenu není jednoduchý. Už se těšíme na „heated wrap“ za 50 NOK, ale bohužel mají jen sendviče za 35 NOK. Takový malý nijaký žebrák, že si kupujeme ještě borůvkový muffin za 25 NOK. Jinak je cesta OK, nemilé překvapení mě čeká až při vyzvedávání batohu, který je mokrý. Díky nešetrnému zacházení mi tam praskla PETka s vodou a asi 2 dcl se vylily do batohu. Busem jedeme v pohodě na P4, kde nacházíme neporušeného Turka, lednička vydržela 4 dny zapnutá (má mít pojistku, kdy se vypne, aby nevybila baterii). Hážeme do auta batohy, přezouváme boty a startujeme, teda pouze se o to pokoušíme. Poprvé nic, podruhé nic, tak vypínám rádio, lednici, navigaci, zháším světla a třetí pokus startuje auto. Parkovné platíme 550 NOK, cestou na tábořiště ještě plníme nádrž do plna na samoobslužné čerpačce, což je celkem zábava, a ve 21:00 parkujeme asi o 5 km dál než před odletem. Dáváme na zbytky sluníčka sušit stan a něco z mého batohu, vaříme čočkovou polévku s bulgurem, jíme za chůze, aby nás nesežrali komáři a mušky midges, a kolem 23:00 uléháme ke spánku. (David)

6. 7. 2013 – Sobota (6,7 km)

Vstáváme celkem brzy, abychom stihli nabrat na letišti Pavla s Věrkou, kteří letěli zpět ze Svalbardu až ve tři v noci resp. ráno. Komáři a muchni už zase zkoušejí nálety, a tak úprkem odjíždíme pryč z lesa na sluníčko, kde se balíme, abychom se do auta zase vešli 4, a sušíme stan. S děčkama se setkáváme před hotelem Radisson blue a vyrážíme směr NP Rondane. Cestou řešíme, jak je to tu s placením mýtného, a registrujeme kreditku a SPZ na webovce www.autopass.no (vždy, když projedeme placeným úsekem, se nám částka strhne ze zaplacené zálohy). V COOPu v Eidsvollu u dálnice dokupujeme zásoby a hlavně repelent. Snídáme u kaple Strandlykkja kapell na plotě hřbitova, už nad mapami konzultujeme plány, kdy, kam, na jak dlouho. Trasa začíná být zajímavá po odbočení ze silnice č. 27, i když kostelík Ringebu Stavkyrkje, kde zrovna probíhala svatba, taky nebyl špatný. Vjíždíme do NP Rondane a u jedné odbočky k chatičkám s luxusním výhledem si dáváme oběd. Po pár zastávkách na kochání (což ovšem děláme i celou dobu v autě), dorážíme do místa Straumbu, kde necháváme auto, přebalujeme se a asi až v 18:00 vyrážíme k chatě Bjørnhollia, kam za dvě hodiny dorážíme. Cestou vidíme ostružiník moruška a šichu černou a samozřejmě Betulu nana. Na chatě zrovna probíhá víkendový festival blue-grassu, a tak je tam plno lidí – v chatě i ve stanech v okolí. Chata je uvnitř opravdu krásná a čišnice na sobě mají kroj. Stan stavíme co nejdál od chaty, nad řekou s překrásným výhledem. Vaříme večeři, čaj, otevíráme pivo a opět za světla zalézáme do spacáků. (Evča)

7. 7. 2013 – Neděle (18,7 km)

Asi v 1:00 jdu na záchod a venku je tak šero, rozhodně ne tma. Budíček i sluníčko nás budí v 7:00 a za hodku a půl jsme již sbaleni a na cestě k chatě, kde doplňujeme vodu a po značce pokračujeme k našemu dnešnímu vrcholu, Ronslottet. Sluníčko zalézá za mraky a na výstup je příjemně. Širokým údolím pomalu stoupáme, občas překročíme malý potůček a v závěru údolí ční majestátně vrchol se špičkou zahalenou v mracích. Občas ale vykoukne, třeba když dáváme sůš u Langglupbekken, kterou jsme přešli po mostě, a fotíme si její vodopádky. Míjíme odbočku k chatě Høgronden a vstupujeme do údolí, které je obklopené zdejšími velikány, překračujeme říčky, firn a mraky se pomalu ale jistě trhají. Zdravíme se se dvěma Češkami balícími ve větru stan a po několika výškových metrech, kde tolik nefouká, zastavujeme na oběd. Mraky už na obloze skoro žádné nejsou a my se kocháme dalekými výhledy do Langglupdalen a na majestátně vrcholy Midtronden, Høgronden, Ronslottet a Storrenden. Oběd nám zpestřuje upovídání Nor, který je u chaty na festáku a teď si vyběhl jen tak na vrchol. Po obědě začíná těžké stoupaní pěkně příkře nahoru, které nám zabírá asi dvě hodiny, sluníčko svítí a do toho fouká. Nahore (2 178 m n. m.)

fouká ještě víc, ale výhledy jsou nádherné. Vidíme majestátnou Snøhettu v pohoří Dovrefjell-Sundanfjella, celý Jotunheimen s ledovci i Galdhøppigenem či pohoří u švédské hranice. Nicméně vítr je nemilosrdný, takže dáváme vrcholové slivky, mnou vneseného Carlsberga pijeme z rukavice, ať neprovokujeme, a fotíme se. Mně se daří najít vrcholovou kešku a obsadit třetí místo na bedně, to už ale ostatní pomalu scházejí dolů. Sestup je pomalý kamenným polem a silný vítr ho znepříjemňuje. Ze sedýlka je třeba trochu do kopce, opět do sedýlka a až na plochý třetí vrchol Vinjeronden pokrytý firnem. Cestou se nám ukazuje ukryté pleso v karu pod Storronden a i další dvě menší ještě částečně zamrzlá plíška. Ze sedla je dlouhý sestup suťoviskem a pak dál zvolna klesáme mezi první trávou, plísky a potoky z firnovišť k chatě Rondvassbu. Před finálním sestupem se ještě přehoupneme přes malý hřebínek a za 15 minut jsme u chaty. Celkem velký areál asi šesti chat procházíme dozadu, kde je část na stany a hned ty naše stavíme. Je zde velké jezero, u mola kotví nějaké loďky a u břehu se motají lidi s pruty, aby si ulovili večeři. Zachází sluníčko a ochlazuje se ještě víc, takže do sebe cpeme hrachovku s kuskusem, vyčistíme si zuby a jdeme spát. Krátká diskuze ohledně budičku končí domluvou, že nic neměníme a necháme standardní čas 7:00.

8. 7. 2013 – Pondělí (18,9 km)

Ráno je zima, sluníčko za kopci, takže rychle snídáme, balíme suché stany a za 90 minut jsme na cestě k záchodům, kde doplňujeme vodu. Ostrý výstup od chaty končíme vysvlíkním oblečení, protože sluníčko hřeje, i když stále fouká. Ještě koukáme na různé prvky eroze v okolních stráních a už klesáme údolím porostlým trávou, mechem, lišejníky a malými vrbami a břízkami pozvolna dolů. Časem u plesa stavíme na sváču, fotíme pár bělokura horského, sledujeme ovce, nacházíme stopy kopýtek (sob?), ale jinak se nic neděje, turistů je poskrovnu. Na posledním kilometru k chatě Bjørnhollia procházíme březovým lesíkem, podmínky zde jsou kruté, břízky jsou malé a různě pokroucené. Oběd dáme u chaty, tedy nakonec jenom Věrka s Pavlem, my scházíme o kousek níž k vodě na smočení a ochlazení opuchlých nohou. K obědu dojídáme okurku, kus salámu, výborný holandský kozí sýr a samozřejmě chleba. Nedaleko se pasou ovce a zvědavost jim nedá a jdou se na nás podívat. Přichází děcka, takže rychle balíme, vystoupáme na hřebínek a další únavný sestup může začít. V druhé půlce nám Pavel utíká kamsi dopředu a nám se otevírají výhledy na Rondslettet. Auto je na parkovišti, otvíráme všechny dveře, ať větrá, přebalujeme lehce věci a nakonec vyrážíme k řece, abychom zde všichni provedli očistu. Trochu doufáme, že se tak staneme méně zajímaví pro otravné komáry, kterých tu je vážně plno. Během mytí můžeme vzájemně obdivovat, jak se kdo spálil. Dohadujeme cestu dál, na záchodě plníme všechny PETky vodou a po 18:00 vyrážíme po silnici 27 dál do Follidalu, kde kupujeme pečivo a my i krevetky na večeři. V Hjerkimu odbočujeme na E6 a přejíždíme Kongsvold Fjedstue, odkud chceme vyrazit k chatě Reinheim pod Snøhettou doufaje ve spatření pižmoňů. Tož se na odpočívadle otáčíme, zjišťujeme, že zde není plac na stan, a jedeme zpět výš, kde projíždíme parkoviště a s redukcí i malý potůček, za nímž je plácek pro naše stany. Jsme nad řekou a pod silnicí, v protější stráni občas projede vlak. Vaříme večeři, kdy děcka mají těstoviny a omáčky ze skla Panzani a my si dáváme rýži s krevetami a ruskou mrkví po korejsky. Výborné a samozřejmě zapité vychlazeným pivem! Už si vyčistíme jen zuby, přebalíme věci na zítra a pozítří, kdy budeme spát na chatě a je hlášen nějaký deštík. Já dopisuji deník za dva dny a za světla usínám okolo půl půlnoci. (David)

9. 7. 2013 – Úterý (21,2 km)

Ráno je celkem zima, a tak rychle balíme stany a přeparkováváme auto k hotýlku Kongsvold (bývalý „hotel“ pro norské krále na jejich cestě do sídla, do Trondheimu). Jdeme navlečení, jelikož sice svítí sluníčko, ale vítr jeho sílu ubírá. Kopec – výstup na planinu Dovrefjell-Sundalsfjella nás zahřeje, a tak se svlékáme. Nahoře se však norský severák ukazuje ve vší své síle, a tak se opět oblékáme zpět do mikin a bund. Jdeme údolím – krásnou mírnou oblou krajinou, jen v dáli se tyčí Snøhetta

se zasněženým vrcholem (je to vlastně norská Sněžka). Kvůli prvním pižmoňům v dáli shazujeme batohy a fotografové jdou až k řece, aby mohli vyfotit černou tečku na protějším svahu. Kape a stahují se mračna, vypadá to, že dešti neunikneme, a tak oblékáme ponča. Za ohradou s koňmi a hříbátky uvidí Pavel pižmoně, a tak foťáky cvakají tak dlouho, až deštík ustane. Sundáváme ponča a jdeme dál malebným údolím. Obědváme s krásným výhledem na Snøhettu. V dáli vidíme chaloupku u plesa, chata Reinheim to však není. Potkáváme pižmoně a přibližujeme se k nim asi na 200 m. Jsou to úžasně chundelatá obrovská zvířata (krávy). Začíná opět poprchávat, a tak utíkáme k chatě, která má být self-service, ale není a cena za osobu a noc je pro členy DNT 205 NOK. My členové nejsme, a tak se nakonec v půl čtvrté rozhodujeme mezi sestupem zpět (cca 14 km) a kratším výstupem na chatu Snøheim, odkud v 17:30 či 19:45 jede autobus zpět k silnici do Hjerkinnu. Nakonec asi v 16:00 vyrážíme na prý dvouhodinovou túru k chatě Snøheim. Nejprve nám svítí slunko, ač se zleva i zprava stahují šedivé mraky. Poté, co vystoupáme po firnovém poli na planinu a přijdeme řečiště potůčků tekoucích z firnu či ledovce Snøhetty, se rozprší. Vypadá to, že již nejsme daleko, a tak přidáváme do kroku, jelikož se zdá, že bychom mohli stihnout bus v 17:30. V 17:20 se dáváme do rychlochůze či běhu po mokrých kamenech. V dáli vidíme chatu a autobus. Po chvíli se však rozjíždí. Máváme hůlkami jako o život a bus zastavuje. Ne však kvůli nám, ale kvůli Davidovi, který běžel napřed. Rozjíždět se prý začal jenom proto, že ho David nejdříve fotil a autobusák si myslel, že jet nechce. Dobíháme bus a udýchaně dosedáme do sedadel. Bylo to štěstí. Dole nás však bus vyhodí u hotýlku, odkud David musí sejít na silnici a stopovat, aby vyzvedl v Kongsvolu auto a dojel pro nás. Tato akce se daří kupodivu rychle, a tak asi v sedm pokračujeme po E6 do Dombåsu, kde dokupujeme chleba a vydáváme se podél E136 hledat místo, kam upíchnout stan. Dost dlouho to vypadá beznadějně a míříme opět do deště, ale nakonec se ptáme u jedné farmy, zda si můžeme na jejich louce postavit dva stany. Paní je celkem překvapená a nechápe, že nám nebude zima (dost fouká), ale svoluje. Kolem 22:00 vaříme fazole v rajské s rýží a korejskou mrkví a nabaštění uleháme po dlouhém a náročném dni do spacáků a ihned usínáme. (Evča)

10. 7. 2013 - Středa

Ráno nás budí déšť, tak vstávání o hodíku posouváme a vstáváme již skoro za sluníčka, snídáme, sušíme stany a pokračujeme v cestě do Geirangeru. Silnice se vine krásným údolím se spoustou vodopádů, kdy u jednoho (Slettafossen) zastavujeme, kocháme se pohledem do jeho hřmících vod a procházíme i přílehlý stánek se suvenýry nechápajíc, že toto lze někomu prodat. Před Åndalsnes odbočujeme vlevo na silnici č. 63 a po asi 12 km jsme u Trollstigen, Cesty trollů. Zastavujeme na parkovišti a proti sluníčku zkusíme udělat nějaké fotky vinoucí se silnice. O něco později už sami jedeme vzhůru úzkou silničkou vyhýbajíc se protijedoucím vozům. Stavíme u vodopádu Stigfossen, přes který je most, fotíme a pokračujeme na konec Trollstigen, kde je parkoviště, záchody, kafe a vyhlídkové plošiny. Vše je sladěno ve futuristickém stylu, ale přitom velmi citlivě zakomponováno do zdejší krajiny (dílo Reiulfa Ramstada). Vyhlídky mají místy dřevěné podlahy a stěny jsou ze skla. Cesta trollů je zajímavá, ale za chvíli nás omrzí, tak popojíždíme kousek dál na oběd. Mraky prokukuje sluníčko, ale jinak dosti fouká, takže se nezdržujeme a pokračujeme pohořím dál. Celou dobu se je na co dívat (např. Gudbrandsjuvet s vodopádem a dalším futuristickým kafičkem a lávkami od Reiulfa Ramstada) až do sjezdu do Linge, kde se řadíme do fronty na přívoz, na který čekáme asi 10 minut a dalších 10 minut se plavíme za 146 NOK přes fjord do Eidsdal. Opět nás čeká výjezd nahoru, kochačka a sjezd dolů do Geirangeru. Sjíždíme tam serpentínami zvanými Ørnevegen (Orlí cesta), ale ještě před tím zastavujeme na vyhlídce, kde vidíme celé městečko s ±250 obyvateli a část fjordu, kde nyní stojí dvě obří výletní lodě (cruise ship). Jedna je nám již známá Crowne Princess, kterou jsme potkali v Longyearbyenu. Jedna loď má čtyřikrát více členů posádky, než je obyvatel Geirangeru, o pasažérech nemluvě. Dnes budeme

spát v kempu, ale ty hned u vody vypadají nechutně přeplněně, tak jdeme do samošky a kupujeme večeři na dnešní večer – jednorázový gril, 4 × 125 g chlazeného lososa, papriku, cuketu, lilek a chleba, vše bratru za nějakých 210 NOK pro 4 lidi. Další zastávka je v íčku, kde sháníme info na zítra kvůli vyjížděce lodí fjordem a cestě přes farmu Skageflå zpět do obce. Též se ptáme na kemp a vyhraje ten v Dalenu asi 8 km za Geirangerem. Cestou však potkáváme Vinje camping, kde byl Pavel asi před 12 lety s CK, a nakonec zde za 275 NOK zůstáváme. Kemp se zdá klidný a má zde pěkný vodopád. Stavíme stany, pereme prádlo a vyrážíme do sprchy za 5 NOK na 3 minuty. Vrcholem dne je však grilování lososa a zeleniny na jednorázovém grilu, je to skvostná večeře a pivo Arctic je už jenom třešnička na dortu. Tuto úžasnou žranici končíme někdy před půlnocí a ve stanu nás udivuje celkem tmavé příšeří... (David)

11. 7. 2013 – Čtvrtek (7,6 km)

Snídáme netradičně chleba a v 9:00 již v íčku kupujeme jízdenky na vyhlídkovou plavbu po Geirangerfjordu (190 NOK/os). Lod' odplouvá v 9:30, ale slibované slunce stále nikde a u vrcholku se válí mraky. Cestou vidíme mnoho vodopádů – velkých i malých a pár zachovaných farem – např. ve výšce 250 m nad fjordem na skále. Na jedné prý dokonce byli schopni vypěstovat i meruňky a rajčata. Na cestě zpět nás lod' vyhazuje v místě Skageflå – jen přirazí ke břehu a my se musíme vyšplhat do srázu 500 m nahoru a pak dojít přes kopce do Geirangeru. Stoupáme desítkami miniserpentýn, občas jištěných ocelovými lany, trubkami alias zábradlím, až dojdeme k farmě asi v půli kopce. Výhled je odtud opravdu skvostný a prý tu norský král i královna slavili stříbrnou svatbu. Na naučné ceduli se dozvídáme i to, že děti zde musely být přivázané na laně, aby nespadly z útesů dolů. Dáváme se do řeči s pupkatým Němcem, ze kterého se klube horský průvodce i po Tatrách a Slovenském ráji. Byl to sympaťák. Vydáváme se na druhou polovinu stoupaní. Místy je to trochu via ferrata, ale asi nic extra náročného, protože se ani já nebojím. Výhled opět úžasný – člověk stojí u skály, dole se klikatí tyrkysový fjord, naproti strmé útesy a za nimi hory pokryté na vrcholcích sněhem. Cestou se kocháme vodopády pro změnu ne z moře, ale z protějšího „břehu“. Do Geirangeru dorážíme asi ve tři, kupujeme za odměnu čerstvého muffina, chleba a blue cheese chocolate (www.geirangersjokolade.no, Fjordnær) a jdeme do kempu pro auto. Jsou již čtyři hodiny, a tak se rozhodujeme poobědvat v kempu a dosušit vyprané prádlo. Během jídla málem přijdeme o uši, jelikož nám nad hlavami proletí tryskáč ve výšce určitě ne povolené. Vyrážíme po silnici č. 63 dál a nestíháme zavírat pusku údivem – to, co normálně vidáme tak o 500 až 1 000 metrů výše a tak po dvou dnech výstupu do hor, zde pozorujeme z auta, které jede po silnici první třídy – plíska a plesa, vodopády, firmoviště i ledovce a zasněžené a skalnaté vrcholky. Rozhodujeme se objet tunely po vyhlídkové silnici č. 258, a ta je ještě působivější. Silnice vypadá spíše jako velmi dobře udržovaná polňačka, ale jede se po ní krásně a dotahujeme to až tak daleko, že kluci už tu ani nevystupují kvůli focení z auta a jen stahují okýnko a vystrkují foťáky. U zimního střediska Stryn Summer Ski Centre si nejprve myslíme, že nás šálí zrak, ale opravdu tam někdo jede na snowboardu na nesouvislých zbytcích sněhu. Zastavujeme u odbočky k vodopádu Øvstefoss a tají se nám dech při pohledu na sílu, se kterou se masy vody řítí dolů do údolí. U první čerpačky již na silnici č. 15 doplňujeme benzín za nekřesťanských 14,50 NOK/litr. Jedna z nejbohatších zemí světa, která zbohatla koncem šedesátých let díky nálezu ropy a toto? Ale můžeme být rádi, že to aspoň není 3× tolik než v ČR jako vše ostatní tady. Je půl osmé a tak začínáme pokukovat po noclehu. Vypadá to opět na delší hledání, jelikož jsme již v NP Jostedalbreen a obklopují nás strmější svahy, kde všechny rovnější plácky někomu patří, ale nakonec nacházíme místečko u lesa se vzdáleně hučícím vodopádem a krásným výhledem na okolní hory a jezero Oppstrynsvatnet. Klasika – stavíme stany, vaříme, píšeme deník, vaříme čaj a jdeme spát. Je 23:25 a je stále světlo a člověku se nijak zvlášť jít spát nechce. (Evča)

12. 7. 2013 - Pátek

Ráno se budíme s komplet orosenými stany, ale nakonec je balíme, že je dosušíme během oběda. Při balení se do auta potřebujeme 1,5 hodiny, a to i dnes potvrzujeme. V obci Stryn je prázdné íčko, zavřené banky i vinmonopolet, takže pokračujeme k ledovci Bødalsbreen. Úzkou silničkou Fv723 pro jedno auto se motáme od obce Loen, kdy cestou platíme 40 NOK za průjezd u samoobslužného placení, až k parkovišti, od kterého jdeme ještě asi kilometr na místo, odkud je vidět tento celý splaz Jostedalsbreenu. Je to obří masa ledu převážně bílá, ale místy vykukuje modrá barva a vršek je šedý, zaprášený. Cestou k autu obdivujeme kvetoucí vstavače a už se vracíme zpět do Strynu. Po cestě ještě stavíme u kostelíka v Loenu, kde je starý keltský kříž a památník obětem dvou největších katastrof Norska v letech 1905 a 1936. Ve Strynu vedou naše kroky ihned do vinmonopoletu, bo chceme nakoupit víno, abychom příštího lososa měli s vínem. Nakonec děcka kupují chilské Chardonnay a my italské červené cuveé z Toskánska lahev kolem 110 NOK. Banky zde peníze nesměňují, tak jdu do íčka, kde je celkem blbý kurz 1 € = 7,0 NOK (oficiální kurz dnešního dne je 1 € = 7,7 NOK), ale to neřeším. Dál jedeme ke splazu Briksdalsbreen, který má být turisticky nejnavštěvovanější, a po cestě stavíme na oběd na odpočívadle, kde sušíme stany a spacáky. Pravdou je, že provoz na silničce je nemalý, opět jedeme kolem jezer se smaragdově bílou barvou a otvírá se nám i výhled na splaz vedlejšího údolí. Parkujeme na parkovišti za 50 NOK a je to tu jak na Václaváku, davy lidí jdoucích nahoru k ledovci či se vezoucích na trollím vozítku. My jdeme pěšky, řádně poučení po návštěvě prvního splazu, že u ledovce je zima. Teď však pálí sluníčko a my se potíme. Křížíme vodopádek na říčce z plesa pod ledovcem, tříšť příjemně ochlazuje, za plotem se pasou kozy a již jsme u jezera, nad nímž je opět barevná masa ledu, tentokrát nasvícená sluníčkem. Pavel jen tak posedává, polehává, bo ho pobolívá břicho, my si s Evčou mácháme v ledové vodě nohy. Jezero má takovou zvláštní modrošedou barvu, asi vlivem lomu světla na drobném prachu z ledovce. Máme štěstí a vidíme i kus ledovce odpadnout, přes firn sahající až do plesa do něj však nedopadne. Po kochačce na sluníčku scházíme zpět k autu míjejíce opět cedulky s roky v místech, kde se kdy nacházelo čelo ledovce. Na WC u suvenýrů ještě plníme vodu a již se vydáváme dál na únavnou cestu autem po silnici č. 60 podél fjordu Innvikfjorden a přes kopec do Byrkjelo, kde stavíme v sámošce pro nějaké jídlo a po E39 jedeme do Skei, kde přejíždíme na silnici č. 5. Po průjezdu zatím nejdelším tunelem (6 930 m) odbočujeme ke splazu Bøyabreen, kdy se při příjezdu motáme mezi krávami zde se pasoucíma. Ledovec je menší, ale nijak mu to neubírá na mohutnosti, a opět má pod sebou jezírko. O kousek níž po silnici k Supphellebreenu sjíždíme na posečenou louku a stavíme stany. Po večeri si dáváme víno, ochutnáváme Aquavit a děcka jsou již zalezlá ve stanech, když na hlavně dopisují po 23:15 deník politý vínem. Zítra slibují zhoršení počasí a deštík, tak uvidíme...

13. 7. 2014 - Sobota

V 7:00 prší, takže budíček o hodinu posouváme, pak vše rychle balíme včetně mokrých stanů a jedeme pár kilometrů níž, kde v deltě řeky ústící do Fjærlandsfjordenu snídáme. Z naučných cedulí se dozvídáme o vzniku delty i lavínách. Obloha je stále zamračená, tak se nijak nezdržujeme, jedeme vpřed a projíždíme další dlouhý tunel (6 750 m). Město Sogndal je průvodcem doporučeno pouze k projetí, a tak tak i činíme. Za městem mě zastavuje policejní hlídka, pouhá kontrola provozu a dávají mi dýchnout. Poprvé v životě foukám do tubičky a čekám na její názor na ranní slivovici. Ta už je však dávno pryč a i tak limit zde je 0,02 ‰. Během cesty kolem Lustrafjordenu se silnice č. 55 mění v další z národních turistických cest a začínáme opět serpentinami stoupat a vjíždíme do mlhy a mraků. Stavíme asi dvakrát, abychom si udělali nějakou fotku, když na hřebeni je něco málo z NP Breiheimen vidět. U jednoho odpočívadla je cedule, abychom neničili staré stávající mužíky a nějaký pomník Ibsenovi. Poté již sjíždíme ze 1 400 m n. m. kolem odboček na chaty Juvashytta a Spiterstulen do nějakých 420 m n. m., což je výška, kde se nachází Lom. Zde

parkujeme u suproše Mega COOP, navštívujeme íčko, nejvyhlášenější pekárna Norska má velkou frontu a výběr moc velký není, takže kolem sýpky jdeme do skanzenu. V sýpce je expozice o zpracování obilí, ale hlavně nás udivuje část věnovaná pracnému přivádění vody do údolí a její následné distribuci na políčka v minulosti, neboť zde je velké sucho a oblasti se říká „norská Sahara“. Ve skanzenu je několik domků a část je i vybavena nábytkem, kamny, stav zde je apod., vše volně přístupné bez dozoru. V naší republice bohužel nemyslitelné. Ke sloupovému kostelu Lom stavkyrkje nás nepustí, protože tam bude svatba, tak vyrážíme kouknout do hospody, že bychom dali zdejší jídlo. Cena 125 NOK za hambáč nás vrací na zem a vyrážíme koupit oběd do COOPu, kde narážíme na pultík s teplým jídlem a kupujeme půl kila „gryte“, které hned venku na sluníčku na lavičce dlabeme. Tento „kastrol“ sestává z lososa a ještě nějaké bílé ryby, brambor, mrkve, celeru, petržele, cibule a nějakého koření. Výborná bašta! Pak už pouze navštívíme exteriér kostela z 12. století a na návsi doplníme ze studny vodu, která je údajně nejlepší v Norsku. Je asi 16:30 a řešíme co dál, nakonec jedeme směr odbočka na Spiterstulen, sjíždíme vpravo na polňačku a parkujeme krásně schovaní na posečené louce u potůčku. Vybalujeme a sušíme stany i spacáky, myjeme se, vaříme čaj a kujeme plány na další dny. Když píšu deník a máme již postaveny stany připraveny k zalehnutí, přijíždí majitel pozemku a vyhazuje nás. Rychle se balíme (je už skoro 19:00), chvíli se motáme kolem, hledaje jiný plac, kemp za 140 NOK na stan nás odrazuje, tak vyrážíme spát k Spiterstulen. Máme štěstí a míváme asi na 200 metrů losici, konečně! Následně se nám otvírá výhled na Galdhøpiggen a o chvíli později vidíme i chatu. Zaráží nás velké množství stanů a celkem plné parkoviště. Platíme 80 NOK za průjezd po silnici a 140 NOK za stan, který hned stavíme a stěhujeme se do kuchyňky, kde vaříme večeri, neboť je již 22:00. Pobyt nám zpestřuje ruský tranzit, ze kterého vystupuje kvantum Rusů a Rusek s kufry, krabicemi, taškami a vším možným, co asi 20 minut vynášejí. Vše tahají asi 300 metrů přes lávku, kameny, kořeny, pak staví stany a pět žen se stěhuje do kuchyňky vařit a my se nestačíme divit. Vaří z čerstvých surovin (např. loupou brambory) a mají vlastní ponorné vařiče. Po 23:00 se balíme a konec jejich vaření je ještě v nekonečnu... Když jdu po 23:30 spát, je venku pouze šero. Je to smutné, ale šestou noc v řadě spíme hned vedle auta... (David)

14. 7. 2013 – Neděle (12,5 km)

V 7:30 zvoní budík, ale nějak se nám vůbec nechce ze spacáků do té zimy venku. Posnídáme, ruské děvočky už jsou opět na nohou, navlečeme se a loučíme s Pavlem, který zůstává u Spiterstulen, dá si voraz a půjde k ledovcům. Nástup nás zahřeje, a tak svlékáme podvlíkačky i mikiny a říkáme si, že by počasí (slunko) mohlo vydržet a mohli bychom mít krásné rozhledy, které slibují v průvodcích. Cesta stoupá nahoru střídajícími se sněhovými a kamennými poli. Po pár stech výškových metrech je nám jasné, že na kopec, který jsme měli za Galdhøpiggen, nejdeme. Vrcholek se zdá být v dohledu, ale David prorokuje, že to ještě není vrchol. Na pomyslném vrcholku vidíme, že cesta opravdu ještě nekončí a podle GPSky nám chybí ještě 200 výškových metrů. Začíná ostře foukat a to, co začíná padat, není déšť ale sníh. Poryvy jsou čím dál silnější a sněhová pole prudší. Milha by se dala krájet. Poté, co nám nějaký Nor sdělil, že je to ještě 45 minut, se mi chce to otočit. Hlasování však dopadá 2 ku 1 ve prospěch pokračování na vrchol, a tak jdeme dál. Na konci jednoho sněhového pole či ledovce potkává Věrka hraboše severního. Nechápeme, co tu dělá a čím se tu ve sněhu, ledu a kamenech živí. Po chvíli další Nor říká, že k chatě je to již jen 15 minut. Do vyhráté chaty dorážíme dost vyčerpaní. Dáváme si čaj a oběd, chata se začíná neskutečně plnit – přichází skupinky z chaty Juvasshytta, kteří šli navázání přes ledovec. V chatě se nedá skoro projít ven. Na to, že je to nejvyšší norská hora a každý Nor na ni chce vylézt, mají podle mě chatu dost poddimenzovanou. Nechce se nám ani trochu ven, když slyšíme skučící vítr za okny, ale musíme jít zpět dolů. Co nejrychleji se vyfotíme na vrcholu (pár metrů za chatou), a jdeme vstříc mlze, vichru a vánici. Ještě, že máme tu GPSku (konečně ji využijeme i na něco užitečného! ☺), jelikož

viditelnost je asi tak 10 metrů a značky ani mužáci nejsou vidět. Cestou tam jsme si říkali, že cesta dolů přes ledovec bude dobrý tobogán, ale nakonec to docela šlo (když nefoukal vítr tak, že člověka odhodil o dva kroky dál). Pod naším pomyslným vrcholem začíná vítr slábnout a cca v 1 700 m n. m. přestává sněžit. Kloužeme se dolů, kde v údolí svítí sluníčko. Cesta nahoru nám opravdu trvala 4 hodiny, ale cesta dolů méně, takže o hodinu více, než pší v průvodci. Pavel nám vyzvedl žetony na sprchy, a tak jsme s chutí hupsli do sprch. Bohužel teplá voda tekla místo 6 minut tak max. 3 minuty, zbytek byla studená. Ale hlavně, že jsme se zase umyli. V autě jsme si dosušili s Věrkou vlasy a po chvilce hledání zakempili v lese u vstupu do elektrárny ve skále nedaleko jezera Tesse. Uvařili jsme večeri (rýži s červenou čočkou) a čaj a ve 21:30 zalezli do spacáků, jelikož 14 °C je sice více než 5 °C nahoře v kempu, ale už té zimy bylo dnes dost. *(Evča)*

15. 7. 2013 – Pondělí (9,7 km)

Večer, než jsme usnuli, spadlo sice pár kapek, ale ráno je stan suchý a na obloze je vidět i azuro. Po snídani jedeme asi 50 km k chatě Gejdesheim, kde chceme lodí k chatě Maraburu a přes hřebínek Besseggen zpět. Parkovné za 100 NOK nás neudivuje, tato trasa je turisticky vděčná, ročně ji jde asi 30 000 lidí, ale 120 NOK/os. za půl hodiny jízdy lodí je dost, navíc jede až za hodinu v 10:30. Měníme plán a vyrážíme od chaty na Besseggen a zpět. Výstup od chaty je po kamenných schodech celkem příkrý, fouká vítr, ale svítí sluníčko, tak to jde. V závětrí dáváme sůsu, z dálky sledujeme stádo sobů a vítr sílí. Viditelnost je dobrá, i když vrcholky před námi halí mraky, jezero Gjende krásně pění, jak vítr dělá vlny. U plochého vrcholku Veslfjellet zvažujeme, zda pokračovat, bo mraky se blíží a vítr má již 15 m/s (54 km/hod) a v nárazech ještě víc. Nakonec pokračujeme a za chvíli již vidíme smaragdově zelené jezero Gjende vlevo dole v 984 m n. m. a vpravo tmavě modré jezero Bessvatnet položené výše v 1 373 m n. m. oddělené pouze úzkým hřebínkem Besseggen. Pavel to otáčí zpět, my ještě kousek pokračujeme, ale máme akorát lepší výhled na obě jezera, hřebínek Besseggen se nám schovává. Cesta zpět je lehčí, vítr nás žene ze zadu a my valíme, bo jsme už pěkně vyfoukaní. Odměnou nám jsou krásné výhledy po okolí, některé mraky se již zvedly, a tak vidíme i Rondane, ale nejvyšší část masivu Jotunheimen je stále v mracích. Doháníme i Pavla, který obědvá vedle stáda sobů, kdy někteří jedinci jsou od nás asi 15 metrů. Je to tím, že jsou domestikovaní a mají mašle a zvonce. Při sestupu po řetězu, který zde je asi na třímetrový úsek uklouzané mokré skály, Evča padá a trochu si odírá ruku. U auta sice svítí sluníčko, ale díky větru je pořád zima, tak zavřeni v autě ladíme plány na další tři dny a pak již pokračujeme po silnici č. 51 směr Hardangervidda. Sluníčko má i přes vítr sílu, bo jsme v obličejí jak indiáni. Cestou obdivujeme obrovskou náhorní plošinu, která dříve asi bývala ledovcem soudě dle roztroušených kamenů. Dojíždíme kolonu aut, která čeká na „ledebil“, což je doprovodné auto, které nám ukáže, kudy jet, abychom nevjeli na právě položený asfalt. U nás to řešíme semaforem a kužely, zde na to je auto a 2 lidi s terčíky... V obci Fagernes zastavujeme u Extra COOPu a kupujeme nějaké potraviny, dáváme lehkou sváču (my chleba s kaviárovou pastou) a po silnici č. 7 pokračujeme na Geilo, za nímž nacházíme kolem 20:30 flek na auto a dva stany. Vaříme večeri (rajská polévka s kuskusem, zatímco děcka mají pouze těstoviny) a dáváme pivo Aas, které jsme koupili asi jen za 20 NOK, a po 22:30 jdeme spát. A takto jsme strávili naše měsíční výročí svatby. *(David)*

16. 7. 2013 – Úterý

Chvilku po budíčku přestává pršet, a tak rychle balíme mokré stany, v cukru-letu snídáme a překotně házíme věci do krosen a vyjíždíme. Začíná znovu pršet a z national route č. 7 opět nic moc nevidíme, jelikož vodník Kebule si dává k snídani pořádnou porci mlhy. Stavíme u vodopádu Vøringsfossen a máme štěstí, že se mlha na chvilku trochu rozestoupila. Jsou tu dva vodopády naproti sobě, a jak jsme se později dozvěděli, budou se zde dělat vyhlídková místa s jakýmsi sestupovým mostem přes propast od jednoho vodopádu k druhému. Dolů do Eidfjordu sjíždíme

tunelem, který se několikrát točí do spirály. V Eidfjordu mží, tak trávíme asi 3 hodiny v Hardangervidda Natursenter za 120 NOK na osobu. Na interaktivních panelech se dá dozvědět mnoho zajímavého třeba o sobech – chlupaté paroží je nejdříve měkké, až před dobou říje kostnatí, parohy mají i sobice, sobi v zimě žerou lišejníky, kopýtka dokáží zploštit (roztáhnout), aby měla větší plochu a mohli se lépe pohybovat po sněhu. Měli jsme hlad a rozhodli se trochu provětrat peněženky, když tu prý vaří tradiční norská jídla a dali si tzv. daggens (denní menu) – Hjorfesteak za 195 NOK, sobí steak s bramborem (opravdu jen jedním), mrkví a fazolkama a kafe nebo Kjøttkaker za 165 NOK, masové koule s bramborem, hrachovou kaší a mrkví. Nakonec jsme vše ještě završili vaflí se zakysankou, marmeládou, bobulkami vína a zdejším karamelovým sýrem Gudbrandsdalsost. Bylo to výborné! Bylo asi 16:00 a nastalo složité rozhodování kam dál. Po celé Hardangerviddě totiž yr.no hlásí až do pátku dešť. Od pátku, kdy odjždíme zpět do ČR, tu bude minimálně týden slunko. Nakonec zvítězila varianta přesunu na jižní část, kde sice neuvidíme horu Harteigen čnicí jak krtčí hromádka z této největší náhorní plošiny v severní Evropě, ale má tam pršet nejméně. Objíždíme tedy tento největší národní park Norska ze západu okolo Hardangefjordu a projíždíme nesčetnými tunely vedoucími z kopce, do kopce i do spirály. Před turisthytte Haukeliseter nacházíme pod silnicí krásný plácek u členitého jezírka, kde stavíme mokré stany, k večeri dáváme chleba a zalézáme do spacáků. Kdyby bylo slunko a teplo, tak by tu bylo nádherně, ale i tak tu je hezky a alespoň neprší a něco málo je vidět. (Evča)

17. 7. 2013 – Středa (12,7 km)

Budíček sice budí, ale my ho úspěšně zaspáváme a vstáváme až po 8:00, místy vykukuje azuro a sluníčko. Po krátké snídani popojíždíme autem k Haule, kde začíná turistická značka. Pomalu stoupáme nahoru, za námi je vidět silnice dělicí pleso a pak už jsou kopce v mracích. Před námi je celkem jasno, i když nalevo se to trochu mračí. Asi jsme sešli z hlavní značené cesty, protože **T** nevidíme, ale pouze jakési **Δ**, nicméně rozcestí nacházíme a vydáváme se přes hřeben k jezeru Mavatnet. Moc se nám nechce, je to do kopce a do mraků. A jak tak jdeme nahoru, mraky se rozestupují a trochu se nám otvírá výhled na hřeben Nups. Za hřebínkem nás čeká říčka, kterou musíme asi 5 metrů přeskákat po šutrech. Na druhé straně jsou dva Norové, kteří jdou pátý den ze severu z Finse, a říčka je též čeká. Otvírají se nám daleké výhledy do údolí v oparu a před námi je velké jezero Mavatnet. Než k němu dojdeme na oběd, čeká nás divočejší říčka, kterou s Pavlem přeskakujeme, Věrka si o kousek výš po přeskoku na mokrý kámen málem sedá na zadek a Evča ještě výš brodí v neoprenových ponožkách. Po obědě volíme jednu z neznačených tras oklikou zpět k autu. Přes firnové pole stoupáme k dalšímu plesu, které necháváme po levé ruce a stoupáme jakoby k ledovci Nupfoss. Ve skutečnosti ale pouze obcházíme bradavici (zdejší vrcholy mají takový jakoby tvar bradavice zvedající se z roviny) a po firmu scházíme k plesu. Protože se nám otvírá výhled na překvapivě ostrý hřeben Nupsu, dáváme pauzu na sůšu a Evča nachází nádherný krystal křemene. K autu to teď už je jenom z kopce, tak pomalu scházíme dolů kochaje se výhledy na hřeben za námi i jezero pod námi. U auta jsme asi po 14:00, po E134 jedeme vpřed, přejíždíme na menší silnici 326, abychom měli hezčí výhledy do krajiny. To se i daří, neprší a místy svítí sluníčko. Zvlášť v Rjukanu, kam přijíždíme po známé silnici č. 37, je hic. Před finálním sjezdem se nám otvírá i výhled na horní partii Gaustatoppen. V Kiwi kupujeme jednorázový gril, zeleninu a 250 g chlazeného lososa na osobu bratru za 166 NOK a už se těšíme na večeri. Po krátké poradě míříme k Oslu, přejíždíme na silničku č. 364, kde mají být kempy. První je fest plný, druhý už chvíli zavřený, pak nechtěně srážíme srnu, která se vyřítla zprava z údolí přes betonový mantinel, a nakonec nalézáme Blefjell camp u jezera Sandvatn, kde za 150 NOK/stan kempíme. Stavíme stany, vyhazujeme mládež od laviček u jezera a grilovacího místa a těšíme se na obžerstvení. Hlad je velký, gril nefunguje, takže musíme udělat ohýnek z šišek a větviček, aby chytly brikety, a mezitím se cpeme brambůrky, alaburkami a zdejšími mandlemi. Asi za 20 minut se gril tváří připraveně,

otvíráme lahev vína a dáváme na gril první várku lososa. Po 7 minutách ho otáčíme a pak už baštíme. Opět výborná záležitost! V mezicase si dáváme zeleninu, pak druhá várka lososa a zelenina a už se jen odvalit do stanů. Pavel to bere přes sprchu, že mu vlasy stihnout uschnout, my si ji necháváme na ráno. Je asi 23:00 a již celkem šero, zbytek kempu se ztišil hned po 21:00. (David)

18. 7. 2013 – Čtvrtek

Vstáváme klasicky v 7:30, ale celý kemp stále ještě spí. Sprchujeme se, skládáme stany a teprve kolem 9:00 se začíná kemp probouzet. My už ale vyrážíme na cestu na jih. Sjíždíme definitivně z hor a bereme to po silnici č. 23 jižně od Osla do Švédska. Jedeme asi 6 km dlouhým tunelem pod fjordem – nejdřív pěkně dolů a pak zas pěkně nahoru. Stavujeme se v městečku Fredrikstad, kde má být údajně nejkrásnější pevnost v Norsku. Staré pevnostní město Gamlebyen je hezké, ale dost mrtvé, a tak po procházce pokračujeme dál trochu zklamání... Něco nás však přeci jen zaujalo – vánoční obchod, kde na nás dýchla atmosféra Vánoc, dali jsme si skořicového šneka kanelbule a šli se ven opékat na sluníčko. V obchodě jsme utratily poslední NOKy a na rozlehlém odpočívadle s instalací, kterou jsme úplně nepochopili, jsme doplnili vodu a dali oběd do břicha, abychom pokračovali po dálnici do Švédska. Před Malmö v městečku Loma jsme sjeli z dálnice a začali hledat nocleh. Chtěli jsme spát na pláži, ale asi byl odliv a řasy příšerně páchly. Hledání bylo docela náročné, jelikož tu nemají moc stromů, a tak jsme se nakonec utábořili hned vedle asi málo používaného hřiště a čekali na tmou, která by naše stany zahalila. Vaříme proto nejdříve večeři, a když se kolem 22:00 opravdu sešeří, stavíme stany do rohu hřiště tak, aby nebyly moc vidět. S Davidem jdeme ještě pro kešku a budíček dáváme na 6:30, abychom pokud možno nepozorovaně sbalili stany a saky paky a jeli dál. (Evoča)

19. 7. 2013 – Pátek

Vstávání i balení se daří a v 7:00 jsme již na cestě. Plánovaná snídaně ve Švédsku se nedaří, bo nenacházíme odpočívadlo, takže snídáme až za Kodaní, za prvním mostem za 345 DKK. Druhý most (Storebæltsbroen přes Velký Belt) je za 235 DKK a je složen ze dvou mostů, kdy první má skoro 7 km a je visutý. Za mosty na chvíli stavíme, abychom smočili nohy v moři (Velkém Beltu), a už mrskáme dál. Z dálnice sjíždíme, abychom navštívili zdejší suproš, kde kupujeme krevety či jogurtové pití s příchutí banán + hruška tak husté, že to skoro musíme kousat, a též bereme v samoobslužné stanici naftu. Před Koldingem se napojujeme na trasu, kterou jsme jeli na sever a na druhé benzince v Německu stavíme na oběd. Děcka jedí ze svých zásob, my si dáváme výborné vegetasagne s weizen pivem, Pavel mě střídá v řízení a valíme dom. Během objíždění Hamburgu začínají objížděky, což vede k tomu, že se zamotáme a stavíme v městečku Trittau, kde kupujeme pečivo, džusík, MSC rybičky a hlavně víno – Věrka Rulandské bílé a my Ryzlink rýnský z oblasti Mosely. Pomocí aplikace Google Maps podjíždíme A24 (E26), kde je zácpa a nějaká bouračka, jak hlásí rádio. Toto vše předjíždíme a vesele pokračujeme směr Berlín. Když Pavel potřebuje střídat, činíme tak na odpočívadle, pak po pár kilometrech stavíme u pumpy, plníme nádrž do plna, u obsluhy vyžebáme 2 papírové kelímky na víno a pomalu zvažujeme táboření. Spotřeba nafty nám roste díky dálniční rychlosti 130 – 150 km/hod z 8,5 l/100 km na 9,5 l/100 km. Do Pardubic to je asi 4,5 hodiny, sjíždíme z dálnice, míjíme oplocené borové lesy, až po jednom neúspěšném pokusu nacházíme lesnačku někde u obce Latzwall a po 21:00 na ní parkujeme, stavíme stany a dáváme si vínečko. Zdá se, že „feinherb“ znamená polosladké, ač asistent prodeje tvrdil, že je polosuché. Příjemný večer s vínem kazí akorát otravující komáři, kterých je zde hojně, takže máme dlouhé rukávy i nohavice a při zdejších teplotách 24 °C, na které nejsme zvyklí, nám je dosti teplo. Spát jdeme ve veselé náladě okolo 23:00, ráno nás čeká opět vstávání v 6:30, protože místo opět není vhodné na dlouhé vyspávání... (David)

20. 7. 2013 - Sobota

Ráno naposledy balíme stany a vyrážíme na poslední úsek cesty. Na české benzince Pavel skupuje jejich pekárenské zboží a my se přidáváme. V Pardubicích se stavujeme na oběd v restauraci Na Haldě, kde si dávám úžasnou grilovanou zeleninu s kozím sýrem a sušenými rajčaty a ostatní steak z krávy. Kluci si objednali ještě výborný boršč a nakonec palačinky. U Pavla děláme radikální úklid auta – vysáváme, myjeme auto zevnitř (zvenku dostalo ruční mytí v plné palbě, než jsme dojeli k Pavlovi zpět domů). Na slibované vafle nakonec nedochází, jelikož je plno hodin a my se rozhodujeme k přepadovce Pěčina, kde mají dlít rodičové. Pěčín je opravdu obydlen, a tak vytahujeme dobroty z Norska, trháme dobroty ze zahrady a u vína při večeři v letní noci na dvorečku necháváme doznít zážitky z letošní místy mrazivé dovolené. (Evča)

A na závěr trocha dat:

Autem jsme najeli celkem 5 906 kilometrů, nachodli jenom 153,2 km a celý pobyt náš pár vyšel na 51 550,- Kč vč. map a průvodců...

V jednotlivých parcích jsme nachodili následující kilometry:

Gaustatoppen	9,4 km
Longyearbyen	15,0 km
Pyramiden	3,0 km
Trollsteinen	11,6 km
Rondane	45,1 km
Dovrefjell-Sunndalsfjella	21,2 km
Geirangerfjord	7,6 km
Galdhøpiggen	12,8 km
Bessegen	13,0 km
Hardangervidda	14,5 km

Sepsali Evča & David